

Hedvig Charlotta Nordenflycht

*Den Frälsta Swea I Fem Sånger.
Af Hedvig Charlotta Nordenflycht*

Tryckt hos Lars Salvius, Stockholm 1746.

[– Läs mer om verket här](#)

Det avbildade exemplaret tillhör Kungl. biblioteket.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Kungl. biblioteket och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:
<https://lb.se/författare/NordenflychtHC/titlar/DenFrälstaSwea/faksimil?om-boken>

Permanent länk (URN):
<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb2428649-faksimil>

NORDENFLYCHT, Fleding Charlotta
Den frälsta Luce

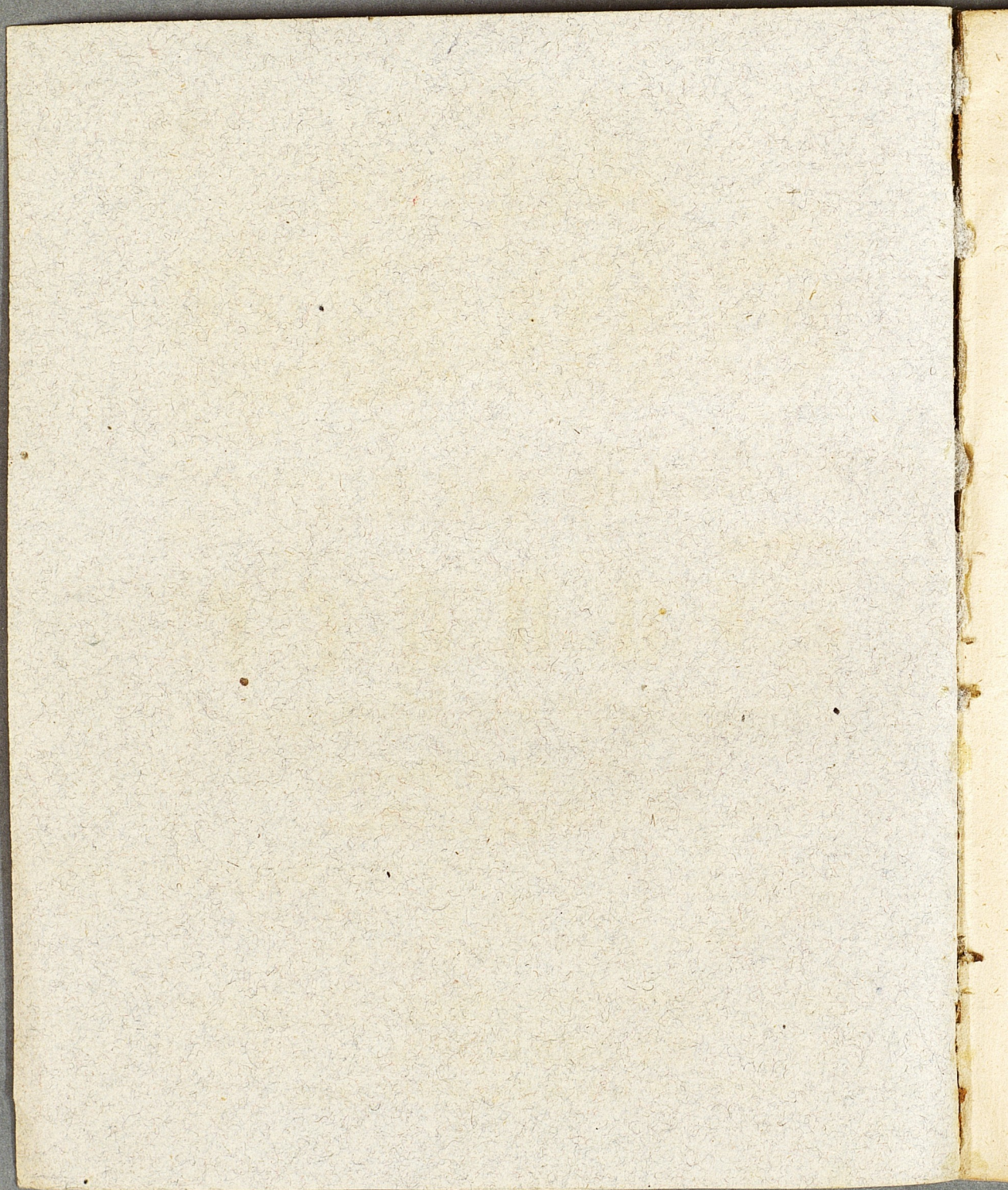
Ex. A.

Nitt. L.
(Bn)
o

1700-1829

Ståhl

1776

Den

Skålfra

S e m

S å n g e r.

Af

HEDVIG CHARLOTTA NORDENFLYGT.

BESÖRHOEN,

Tryckt hos LARS SALVIUS 1746.

Dhet är almogans lif och hålsa / och gagn
och glädi hawta frid och frelse och goda
sämio inbyrdis. Och huar en haldz thet / ta
är thet ojsflit almogans förderuillse.

Kon. och Höfd. Styr. I. Balle 23 §.

THEY HUNG UP THE

卷一百一十五

Amount for LARS SALVAGE 1740

Del
Samtelige
Sveriges Rikes Söglof.
Ständer.

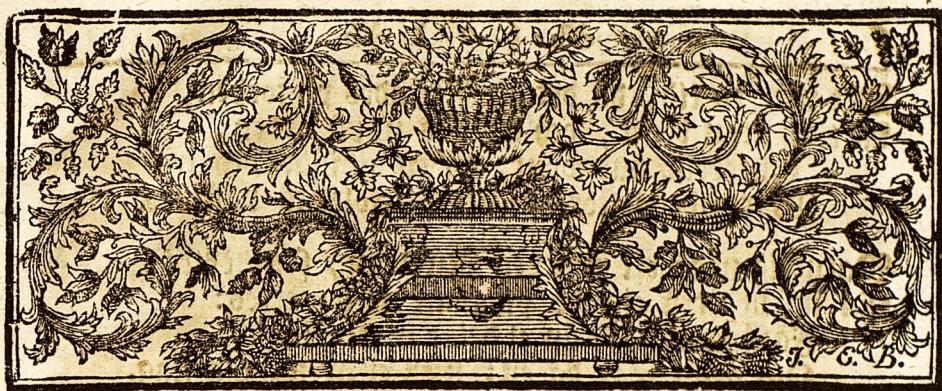
Dyre Män, Sverea Rikes
Stöder, som ären sammankomne för at rådslå om des
sällhet! försmän icke en ringa
målning af Edert arbete. En oöfswad
pensel, har fördrifstat sig at affskildra
A 2 Rik-

Rikens Ständers Höga händers werk:
Det är den Frälsta Svea. Här synes hon
i matta strålar; men Deras omsorg lärer
göra henne hårligare. Här upoffras hon
Dem af en swag hand; Men den Mägti-
gaste skal wälsigna Deras göromål, och
genom Dem göra henne werkeligen säll.
Til Deras heder och efterkommandes glä-
dje skal hon triswas på de grunder, som De
nu lägga til hennes upkomst.

Genom dygd blifwa menniskorna
lyckeliga: Arbete förskaffar dem föda, och
af en wis Regent njuta de rätt och för-
swar. Deße äro et Rikes grundstolpar,
och om dem qwäder jag.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Den Grälsta Gvea.

Första Sång.

Nutt under Nordens Pol, der Carlawagnen
 lyser,
 Och der Naturen en mångfaldig fågning
 lyser,
 Så stön och präktig på den gröna blom-
 sterbädd,
 Som hurtig, frist och tåkt, i snö och is beklädd:

Der bor en stöde-fru, den sagresta i Norden,
 Hvars heders Namn är känt kring hela wida jorden.
 Wid stog och rike berg hon slagit ned sit tjäll:
 För grannar stor och fri, samt hemma nögd och säll:

Från tidens början drar hon sina stälta anor,
 Dem hon har sedan prydt med dygd och seger-fanor:
 Kring werdens bästa del hon widgat ut sin Tron:
 I Krig hon hafit sin lust, och SWEA heter hon.

Det war en tid, då det än brukades på jorden,
 At tala utan konst, och kännas uppå orden,
 I werdens barndom, då enfaldighet och tro
 War tidens största stätt och folkens bästa ro.

Naturlig nödtorft war den Rikedom, som öftes:
 En lusten åtrå ej med plågsam möda öftes:
 Fångangen hade än ej delat ut sin lag,
 Och äran war då en; men ej af många slag.

I denne gode tid war Swea ännu fredlig,
 Stark, sparsam, frist och nögd, upriktig, wänfast, redlig:
 Med dessa dygder född, hon så upammad är,
 At hon än någre strek, på äldren, af dem bär.

Men hwarje tid har dock sin brist, sit wisse öde;
 Med lustnan wero då de frie konster döde;
 En grof okunnoghet, i wett och seder, låg,
 Så länge ingen drift steg upp i mänskans håg.

Men sedan högmot feck de spake sinnen reta,
 At, uti öfwermagt, en blodig ära leta,
 Då dödde friden bort, och konster wärte opp:
 Den hra Swea straxt til strids och wapen lopp.

Hon klädde sig i jern, och lärde sig så strida,
 At, uti blodig konst, har ingen gårt så wida:
 Ring hela werden gaf hon grymme mandoms
 prof,
 Och störste rikens makt blef hennes händers rof.

Ej raste männer blott i hjelm och brynja luste;
 Man såg en skönhets hår, som idel grymhet hyste,
 Med spåde armar dra et hwaft och blodigt spjut,
 Och stjuta dubla skott från hand och ögon ut.

Så

Så war den Swenske art för fosterlandets ära:
 Alt welkligt lägges bort, och qwinnor wapen bära:
 De Kämpar gå i järn, och Jungfrur uti stål:
 Så dyrt och Adelt war det höge ärans mål.

Et grymt och wägsamt mod war då den tidens heder;
 Ty wisshets lufset, som til fanna äran leder,
 War icke än uptändt, för kalla Nordens folk,
 Som satte äran i en grym och blodig dolf.

De röjde dock et mod, som ej för faran båfwat,
 En drift, som, alltid fri, til store ting har stråfwat,
 Som högste målet sökt, fullkomligheten nått,
 Ej gerna nedrig wäg, för winst och lycka, gått.

Då war det Sweas pris, at wara stor i grunden,
 När Hon, med segerrop, har upfyllt jorde-runden.
 En annan tid går in: Hon tar et ljufligt stic:
 Men modet strålar dock ur ögats minste blick.

I någre hundrad' år, sen hon fring werden ströfwat,
 I fagd och Bardar-lek de stälte Kämpar öfwat:
 Sin styrka drar hon in uti sit eget land,
 Och knyter så, i frid, et sält regerings band.

Hon fostrar, i sit slöt, de barn och store Söner,
 Dem hon och deras dygd, til Tronens wälde, kröner.
 Med himlens rena tjenst, med lagar, dygd och
 rätt,
 De bättra hennes fel och yre lefnads sätt.

Hon kallar det då last, at land och städer härja:
 Mot oförrätt och swet hon endast drar sin wärja,
 Och hon, som långlig tid i konsten öfwad är,
 Sår sällan hem ur strid, at hon ju lager bär.

I et så lykligt stiet den ädla Swea hwilar:
 An står par hon sin plog, än hwäfs hon sine pillar,
 An tar hon seglet och än spola i sin hand:
 Hon är beqväm til alt, hwad båta kan des land.

Naturen henne har så stora gåfwor delat,
 Ut, om hon sielf, uti des rätte bruk, ej felat,
 Har aldrig brist och nöd, fast mindre Utländsk
 magt
 En sådan mäktig fru i twång och tråldom bragt.

Men hennes olyksrot upväxer wid en källa,
 Swars ådror tårka ej, men synas än upgälla,
 Med samme starke lopp, som i de forne dar,
 Då Swenstes afund, grund til Swenstes ofärd, war.

Hwad hård och sällsam art, at mot sit eget strida:
 Den grumhet sällan går bland wilde djur så wida:
 Et lejon aldrig än et annat lejon ref,
 Och med en mordisk flo, från rof och kula, dref.

Men ack! at Swerges barn den olyks wanan burit,
 Från längste tider bort hwarssannars ro affurit,
 För split och enskylt agg, upoffrat feli och land,
 Och sålt sin frihets wäl i främmand' magt och hand.

En frukt, på frodig gren, i mogne färgor prälar,
 Af jorden drar han must och kraft af solens strålar,
 Han stötes jämt, och står, för lusten hand, i fred,
 När, af en hemlig mast, han wisnad faller ned.

Så har sig Swea ock, med modig arm, förswarat
 Mot magt; men sällan sig för dolde nåt förwarat:
 Dentighet och hat ha tynat hennes kraft:
 Hon wärste fiender i eget stöte hast.

Uppå de Nordste fält, som tådt i blod ha simmat,
Der fordom skarpa swärd och blanke skölder glimmat,
Är mången utländskt krek af inhemsk hand utstald,
Mång Swensker hyste der af egne landsmän fald.

En Mäns, med listig hämd, sit lands försvar fult
kastar,
Han dräper Engelbrekt; och fruktsam afund hastar
Med Eric Puke til en hård och neslig död,
Som halp, at draga det ur twång och tråldoms
nöd.

Snart sig föräderi i wäldsam eld upstånde:
Nils Stensson Danstas wän, fäst Swenska Kungens
frände,
Sit eget fosterland han fylte up med blod,
Som göts wid Venerns strand och blandades med des
flod.

Så har sig folk mot Kung, och släkt mot släkt up,
håfwit:
På egne snaror bygt, och olycks grovar gråfwit:
I raseri och hämd hwarandra stört omkull,
För afunds galla, som dem alla giftat full.

Min Sång: Gudinna hålt! du är förswag at tåla
Så blodig färg, hwari du tänker Swea måla:
Hon mins wäl sjelf sin nöd, sin egne fosters swef,
Tyranners falska tro och grannars hårda lek.

Wäs på, at räkna up de fordom jämmers tider;
Hon har af dem det stung, som än i bröstet swider;
Men teka, om du kan, des olycks ursprung så,
At hon må rödas sjelf, och det kan motstånd få.

Andra Sång.

Som wädrets starka kraft et stepp til hamnen bjels
per ;

Men äfwen lika snart i hafwets afgrund sjelsper :
Om kosan ej är rätt, om styret släppes löst,
Det blir, med börd och fart, til olycks klippan
föst :

Så är det med den drift, wi i wår willja bära,
Et folkslag älskar winst, et annat bögs til ära,
Til lust et annat går: och denne åtrås brand
Blir stadlig eller god, som han får öfwerhand!

Allt skapadt älskar sig, allt wil sin nytta söka:
På sant och rättwist sätt sin egen sällhet öka,
Är människornas plikt: och därför ha de fått
Drift, frihet och förnuft, at wälja ondt och godt.

Men falskhet i begrep är det, som oss bedrager:
Wi se det samma ej; ty skuggan syns oss tager:
Wi sträfwe efter winst, pris, lycka, heder, prål;
Och sakne dock wid alt wår mödas ändamål.

Til nöjets ljufwa hamn utsträcker sig all längtan:
Wår anslag slyta dit: der går wår sinnes trängtan:
Alt sällhets målet nå, wi fike werden fring;
Men sjelfwe mota det med tusend falsta ting.

En grund til enstokt ro, en grund til Rikets lycka,
Som fast och stadig står, och ingen tid kan trycka,
Är all tings rätta bruk: så är en uplyst dygd
Den enda rot, hwarpå wår sällhet blir upbyggd.

Hon styr och jemkar alt, at nytta deraf händer:
Hon brukar alt til gagns, och böjellerna wänder
Til godt och heligt mål, at Skaparn blir urhögd,
Naturen brukad rätt, och människan förnögd.

När winsten rör et folk, der hennes lag får råda,
Hon dödar ej des drift; men kan förlita båda:
Med arbet, swett och slit hon samlar öfwerflöd,
Och rika Tyro ger mång tiuend minnar bröd.

Der ro, beqwämlighet och lust för tycket blänker,
Hon smyker ut sin lag, med desse ljuswa stänker:
Hon lär Athen at bli wis, ädel, sinrik, blid,
Och fria konster ur des sköte läckar nid.

Äf ärans starka drift hon äfwen sig betjenar,
At werka mycket godt, när hon sit bistånd lånar:
Et Rom sin seger-arm kring werden sträcker ut;
Men folket lefwer sålt: och det är segrens slut.

Twårt om, der hennes tjenst är platt föraktad worden,
Der hon ej ansedd är som nyttigast på jorden,
Der hennes värde glöms, des dyrkan är et twång,
Det blir et Rikes fall och wiså undergång.

Liksom en wäldsam flod det landet öfwerflöjer,
Som borde fuktas af des hälsosamma böljer:
Så kan en nyttig lust i last förbytter bli,
När, utan regel, hon går lös och tygelfri.

En billig egenwinst, i swef och wäld, sig byter:
Man riktar sig då så, at allmän nödtorft tryter:
At en må blifwa rik, af guld och häfwor mått,
Stor sak, om det än sker med hundras oförrätt.

I lätja och förderf begwämligheten hwilar,
 Och sjelfswäld reder til sin falska frihets pilar,
 Att störta lag och rätt, at fritt utöfwa alt,
 Hwad blinda tycket wil, och lyfthan har befalt.

Det stälte högmöd sig, i lante färgor, kläder,
 Och djerst, på sann förtjenst och werkligt wärde, träder,
 Inrättar äran blott i Titlar, namn och pragt,
 Och brukar Tyranni för billighet och magt.

Från desse olycks djup de lastestockar fara,
 Som fristad bland oss fått, och här tycks hemma
 vara:

Hwad under, afund, agg med ilgrep bland oss bor,
 När det ej är i bruk, at, genom dygd, bli stor?

Hur fåfängt sucke wi, at enigheten winna,
 Att många medel, til wårt rikes upkomst, finna?
 Förgäfwes råd och dåd från Kyrka, stad och bygd,
 Om folket icke få et rätt begrep om dygd.

Et Rom står jemt i flor, så länge dygd regerar,
 Så länge hög och låg des wärde måst wärderar:
 Rättrådighet och wett regerings spiran för,
 Och annat, än förtjenst, ej öpnar ärans dörr.

En ädel tåflan rör hwart stort och uplyst sinne,
 Att, hög och wärdig, stå i fosterlandets minne:
 En hjeltegerning är, den tiden, icke rar,
 Som wördas öfwer alt och strart belöning har.

Den räknas nedrig der, som pragt och slättja söker;
 In loctan intet, til personens wärde, öker:
 Ej någon gäfwä blir, för hennes blindhet, glömd;
 Men, som en landets stätt, framletad och berömd.
 Sam-

Samhällighetens band det sälla folk förenar,
Och allmän kärlek så all enskylt nytta renar,
At en ej tror sig säll, om grannen usel är,
Och hat til ingen an, än rikets orvån, bår.

Om någon trångtar der sin landsmän öfverlysa,
Den måste wårde, mer än alla andra, bysa:
Hår gäller intet prål och intet lyckos sten;
Men ädelmod och dygd är årans pröfwosten.

En hurtig ungdom sig, i lätja, ej nedsänker:
Den sanna åran, för des adla åtrå, blänker:
Bli nyttig medlem i den store Rikens tropp,
Det är det mål, hwartil hans trångtan flyndar
opp.

Från waggan helgas han åt dygdens rena tempel;
I sine fäder ser han härlige exempel:
Af deras frågd och dygd upeldar sig hans mod:
Han wil förr dö, än som wansläktas från sit blod.

I weklighet och lek hans tid då ej försvinner,
Som, på sin lefnads ban, så många plikter finner,
Dem han skal fylla up: han wet, at slit och swett
Och arbet är den jord, der endast växer wett.

Han lär sig tänka sjelf, och litat ej på andra:
Han skal, med egit ljus, igenom werden wandra:
Då kan han pröfwa alt, det bästa wälja ut:
Han wäklar då ej löst, i rådslag och beslut.

Hans mål är allmänt gagn; ty slipper han ock löpa,
At tigga sig til bröd, at tienst och heder köpa:
Uti et wittert land, så klart och wärdigt ljus
Bli snart bekant och sökt och ställt i årans hus.

Om ock hans lycka flyr, och hans förtjenst ej lönes,
 Det är et prof, hwarpå hans dygd til fullo rönes:
 Han blir dock lika stor; han har den skatten qwar;
 Sit värde och sin dygd, för den han swettat har.

Hans hjerta är förstort, sin oförrätt at hämnna,
 Och, för et lyckans fel, sit samwets nöje lemna,
 Hans willja väger ej emellan desse två;
 Ty, mot hans sinnes skatt, är lyckan som et strå.

Hat, arghet, wäld och last til intet snart förfalla,
 Och afund ingenstäds får gjuta ut sin galla,
 När hwar och en kan nå, hwad verklig lycka är,
 Och den blir skattad hög, som egit värde bär.

En ymnighet altså på stora själar wankar,
 Som sammanknippta bug, förmåga, wett och tankar,
 At främja allmänt godt, at yrka dygdens lopp,
 Och hjälpa landet up til högsta sällhets topp.

På denne rikedom beror et Rikes styrka:
 Et wirt och idogt folk, som dygdens lagar dyrka;
 Som rätten har til skygd, och enighet til walt,
 Det rådes ej för hot, af någon utländskt magt.

Så mäktigt folk och land är ej så lätt at fälla,
 Som kan i hwar soldat en modig hjelte ställa,
 Den ej allenast lärt, handtera rätt sit spjut,
 Men, för sit fosterland, all möda hårda ut:

Den heldre blodig död, än nedrig frighet, wäljer,
 Sin ära ej, för winst och nåd och lycka, säljer:
 Som lika modigt går, på egna lustar löst,
 Som när, i striden, han sin owäns blod utöst.

Lycksaligt land, som på så säker magt sig stöder,
Och slike barn, uti sit egit sköt, upföder!
Det är i frid så sält, som stort i krig och fegd;
Och, om det tappar alt, dock tappar ej sin fregd.

Tredje Sång.

¶ Det är då dygden den, som oss skal sälla göra,
Som til den högsta högd af lycka kan oss föra:
Från denna källan gå de andra ädror fort,
Och stämna alla hop, at göra landet stort.

Et sinne prydt med ljus, et hjerta bögd til ära,
Wil ej sit egit bröd, af andras swett, begära;
Dock samlar ej sin winst, som wargen drar sit
rof;
Men, med en måttlig drift, förskaffar sit behof.

Til sit och andras gagn, sin ädla möda lånar:
All nyttig wetenskap, som mänskligt samfund tjänar,
Ur mörkret letar fram: och billigt nytja wet,
Med konst, med flit och id, naturens ymnoghet.

Den milda modren blir ej wanstött och föraktad,
Som fordom blifwit af Monarchen sjelf upwaktad,
Som delar trogen flit, et ymnogt öfwerflöd,
Och aldrig tröttnar wid, at ge sin foster bröd.

Des wårdnad släppes ej åt dem, som intet duga;
När det för wärdigt hals, at jorden flitigt truga,
När äran icke måts med wise heders mått;
Men hwar en, som gör gagn, får del af hennes
lätt.

En

En Landtman stulle ej, i Hofwets trappor, trängas,
 Om han, föraktligt wis, ej såg sig utesångas
 Af grant och titlat folk, från wigtigt wärf och
 råd;
 Ty måste han ock fram och dyrka lyckans nåd.

Det gör, at den, som förr, med möda, slit och snille,
 Til landets rikedom, naturen forsta wille,
 Uptäcka många rön, och sköta jorden wäl,
 Af nyttig landtman, blir oduglig embets träl.

Hwad är dock mera ljust, än sig af jorden föda,
 Och, i sit frihets skjul, all plågsam lyfnad döda?
 Öfkyldigheten, i sin ädla fågring, går,
 Förnögd uti sin skrud, och fåfång pragt försmår.

Gudinna, du som här dit blida wälde sträcker:
 För bygdens fria folk: det nöjets ros uptäcker,
 Som ingen hjelte än fädt bära i sin krans,
 Och hwilken aldrig trifs wid Tronens purpur-glants.

Hur ljust är din tjenst, din fågring utan life!
 Din pragt ej härmas kan, när, i dit blomster-rike,
 Förstånd och öga, i en håpen undran, se
 De tusend fågrings slag, som alle nytta ge.

Naturens rikedom är gifwen i din lydnad:
 Han offrar dig sit gagn, sin ymnighet och prydnad:
 Du, mer än lyckan, rår; ty i dit tyfsta bo
 Har dygden walt sit lugn, sin frihet och sin ro.

Hon, utan fara, slår hos dig sit ljuwa läger,
 När hon ej mer bestödd, i store werden, äger:
 Här har hon närmste wäg, at til sit ursprung gå,
 Och i alt, hwad hon ser, des almagt skåda få.

Här

Här hvilat frihet i förnödlighetens sköte:
Här menlös susla här, med sinnes stilhet, mörte,
At hålla det i lugn med glada tidsfördrif,
Och stänga längtan ut från detta sälla lif.

Äf blomstrens färg och glans sit purpur man bereder:
Enfaldighet och slit är här den största heder,
Den åretrappan, der ej mycken trängsel är:
Och åkrens gylne stord är bästa guldet här.

Sin magt man räknar af de trefne Bostaps flockar,
Och fräslighet sit bord af örtesängen pläcker:
Man speglar ögat i den rinnande cristall:
Det ljusske samslud är de tysta bäckars fall.

Här gjuts ej annat blod, än det af Lammens rinner:
Ej fins här andra nåt, än man för fiskar spinner:
Det måsta nya år, hwad lustens åbor för,
Och wäderleken här den största ändring gör.

Rom, nöjde sinnen, I, hwars hug och längtan böjes
Til enslighet och ro, i lugnet bäst förnöjes:
Slån edra hyddor wid ostydighetens tjäll;
Hon skaffar Ert behof, och gör Er lefnad säll.

Hon bor på bygden; men ej blott at nöje smaka:
Hon wil ock, med sit folk, för landets wälfärd waka;
Så offren Edert wett til detta stora wärf,
At göra Swerget rikt igenom plog och härp.

Det är en susla, som mer wärdig är at stötas,
Än, bland en torftig hop, om magra tjenester stötas:
Här tar man sjelf sin lön utur en doog hand,
Och har den sinnes ro, at gagna rätt sit land.

Et ädelt åkerbruk båd wett och möda kräfwet,
Och hushålds konsten ej förståndets ljus förqwasfwer:

Twårt om här fordras allt, hwad wetenskaper|lär;
Naturens känneedom är oundwiflig här.]

På detta wida fält man|jemt förnuftet öfwar,
Och, til et nyttigt mål, försöker, röner, pröfwar
Hwad Skaparn har fördolt i tusendhanda ting:
Så tåckes mycket up uti naturens ring.

Ho är nu mera wärd, at bli med heder kröner,
Af Öfwerhetens nåd och sina Landsmän lönter:
Den, til så ymnogt gagn, upoffrar sina dar,
Som ökar almän winst, och egen utgift spar:

Ell' den, som endast lärt, at utländskt bruk berömma,
I yppighet och prål sit gods dåraktigt tömma:
Af wett och kunskap tom, til ingen ting beqwäm,
Tar in et hederseum, och blir i hast förnäm.

Nej Swensker ärelust, som efter höghet flker,
Som aldrig tryckas kan, war dig i grunden|liker:
Se hwilka mätta sten en lånter heder ger,
Och hur en san förtjenst, med löje, dig anser.

Du yfs i prackt och ståt, när måst din cassor tryta:
Hos grannar i förakt, blott du får hemma stryta,
Och, på din olycksrot en råga utan mått,
Dit egit du försmår, och kallat andras godt.

Hur länge skall du så, af falska sten, förblindas,
Din drift, wannäktigt wis, i wanans bojer lindas?
Lyft up dit ädla mod, arbeta sjelf och lär,
Hwad magt, hwad rikedom din möda dig består,]

När du dit öfwerflöd, ur egna källor, drager,
Och, i dit goda land, den rika statten tager,
Som himlen der lagt ned, til sådan ymnoghet,
Att det kan gagna fler, när du det odla wet.

Et urwert stadnar lätt, om någon fläder felår:
 Det måste aftas grant til alla sina delar,
 Om det skal bli wid magt: et Rike lika så
 Bør stötas rätt i alt, at det må wäl bestå.

Det är ej nog, at bröd, ur jordens stöte, letas;
 För annan nödtorft bör, på annat sätt, arbetas:
 Til människans behof här fordras mycket mer,
 Och, utan slögd och konst, sig ingen hjälpen ser.

Bort enskilt nedrig winst från det, som landet hjälper,
 Och helig mantel från et råd, som det dock stjelper:
 Kom ärlighet och flit, och wits och klara rön,
 At Sverget, på sin slögd, kan spara arbetslön.

Den rika åder, som i nordsta klippor löper,
 Hvars alster grannen, til sit bruk, nödwändigt köper,
 Ser oss et ymnigt fång, at trotsa all hans slögd,
 Och bringa konster up, hos oss, til mycken högd.

Allt hwad som sparas kan, det är så godt som winna:
 So wet, om sticklighet och omsorg ej kan finna,
 I Swenska waror nog, i djur, i gräs och berg,
 Hwad oss och tjena kan til klädnad och til färg.

Emedlertid bör ej den möda olönt blifwa,
 Som wil, med swett, sig sjelf och flere födan gifwa:
 En lätjan aldrastörst et mågtigt motstånd får,
 När hwaren har sit wärf och uti syla går.

Det tryter då ej bröd för större eller smärre,
 Och hwar en bondebrång ej stöter om bli Herre,
 När, til sin föda, han så många wägar ser,
 Och at en ärlig konst tillräcklig utkomst ger.

Vi slippa då deri, för utländskt wälde, bäcka,
 Som nu så slugt förstår vår bästa frukter pläcka:
 Att kloka Swenska barn, det är en skymf för dig,
 Att du skal lida brist, när grannen riktar sig.

Du har en gång begynt, at ur hans of dig slita:
 O at försiktighet dig ej må förewita,
 Det ur din bästa wärf, hon kanske sluten är,
 Och egenmyttan sig i hennes drägt förklår.

Nej! mogna dit beslut, fören det i werket ställes,
 Att mångas wälfärd ej, för någras nytta, fälles:
 Om alt går rent och rätt, och wett tar werket
 an,

Mån ej båd land och folk samhälldigt hjälpas kan?

När Swenska waran ej et utländskt namn behöfwer,
 Att afgång bland oss få: när ej des winst går öfwer
 Det wärdet, som hon har: när afwund, skinneri,
 Som göra lika ondt, från werken förde bli.

Ho är sit fosterland så widrig och owärdig,
 Att, för des rätta gagn, han icke finnes färdig,
 Uppoffra något af sit egit, när han ser,
 Att det tillbakas tack och föda honom ger.

Si då kan slögder ock i Swenska städer triswas,
 När de af slit, förstånd, och rena händer driswas:
 Den adla handel, som är hela werldens band,
 Får deraf dubbel fart, och riktar rätt wårt land.

På hafwets widd få då de rika slätten flyta,
 Med winst, för hemgjordt gods, utländska waror byta,
 Dem oss naturen nekt: det blir kanske då mer,
 Utländska handen tar, än det han åt oss ger.

Man

Man ser, at andra land til magt och styrka hunnit,
Sin rikedom af slögd och handel endast wunnit:

Hwad hindrar Swenska barn, at göra lika så?
De hafwa ämnen mer, at långt i handel gå:

Så mången sjö och flod, som genom landet rinner,
Och säkra hamnar, dit man, utan fara, hinner,
Gör Swerget högst beqwämt til alt, hwad han-
del rör,
Och ingen sjömagt än des stogar trotsa tör.

O hwilka sälle dar skal Sverige då förfara,
När Landtbruk, handel, slögd så gångse bland oss wara,
Hwarandra räcka hand, och brukas alla rätt:
Då står et land i flor af goda närings - sätt.

Sjerde Sång.

SEn alt, hwad samfund är, af ordning styrka ta-
ger:
Om hufvudet är swagt, snart blir ock kroppen swager:
Om ingen wäldet för, alt wälde faller platt;
En är en wis Regent et Rikes största stätt.

Naturens uphofsman har satt, i alla wäsen,
Från Himlakroppar til de alraminsta gräsen,
Et noga sammanhang, och gjort, at alla ting,
Hwarandra tjena sku i werdens stora ring.

Han har förknippat alt, och i den jemnwiget håller,
At samdrägt är det band, som all tings trefnad wäller,
Som gör at werden står: så går i ordning alt,
Hwad hans alwisa råd har, til sit mål, befalt.

De dolda lagar, dem naturen stadigt lyder,
 Och dem hon, utan konst, för sina alster tyder,
 Hopstamma, til et bruk, med samma ädla lott,
 Som människan, uti förnuftets ljus, undsätt.

Så fins ej högt och lågt uti naturens rike:
 Allt tjänar til et mål, och är hwars annars like:
 En mask, en Elephant, är lika nödig här:
 Ja hwar och en för sig ock undrans wärdig är.

I lilla werlden syns den samma regel stiftad,
 Der hwarje del är, til sin wisja tjenst, förpliktad:
 Så hårligt ögat är, så nyttig är en hand:
 De höra bägge två til bruk och kroppens band.

Bland mänskligt samfund lys den lagen ännu mera:
 Den ena lyda bör, den andra skal regera:
 Här finnes grunden til all billig öfvermägt:
 En måste wara störst, och ha om flera wält.

Et almänt wälde plär et almänt ofall båda:
 Hwad snukt regerings sätt, der alla lika råda?
 Ho skulle honung dra, om hwart et arbets bt
 Skul' tröttna wid sin tjenst, och alla wisar blt.

Den Högste har så wäl sin milda gåfwor delat,
 At intet kreatur har, uti lotten, felat:
 Han sammanbinder folk: de tjena så hwaran,
 Den ena människan ej den andra mista kan.

Et land, förutan lag, och den, som hägnar lagen,
 Är likt et styrloft skepp, som midt på ljusa dagen,
 Mot skär och klippor bryts, har ingen säker led:
 Det tryckes, utan storm, i djupa böljan ned.

En Konung, utan folk, kan man ej Konung kalla:
Om ingen är, som hör, hwad bätar at befalla?
Så ser man samdrägt, wal, och frihet äro de,
Som stiftat Kungamagt, och honom styrka ge.

Hwad är då mer förwändt, och mera fasa gifwer,
Än när så nyttig magt tyranniskt brukad blifwer:
Man ger otwungit bort sin frihet och sit wäl,
Ät stötas, som en wän, men blir i hast en träl.

En herde, som är satt, en menlös hjord at wakta,
Om han, på grusligt sätt, sielf börjar fåren slakta,
Och, för sin egen winst, des ull och gröda tår,
Han mera falst och hård, än något wildjur, är.

Ät! at så grymma rön i werden gifne blifwit,
Och Tide-böckren ok så gruslig ting beskrifwit,
Ät, för en endas last, des lust och tidsfördrif,
Ha tusend männistor måst offra sina lif.

Ja! store Hjeltar, I, som land och städer härjat,
I edra bröders blod Er bitra händer färgat,
Som himlens plågoris bör werden Er anse:
I fyllen henne up med jämmer, qwal och we.

Det är ej Kungaplikt, at öka gränts och städer;
Men hägna lagen wäl, och wara folkens fäder:
Den genom dygd och rätt, mång tusend sälla gör,
Är den ej hjelte mer, än den, som dem förstår?

En Konung, på sin Tron, den Majestät omgifwer,
Den nåd och wisshet styr, liksom en asbild blifwer
Ät den Allwise sielf, den högsta Enwälds magt,
Som mildt regerar ät, hwad han i wäsend bragt.

Hwad

Hwad större ära kan en dödlig dock förfara,
 In, i den Högstas hand, et härligt redskap wara
 Till des beslut och råd, til sällhet för hans folk:
 Då är en Konung stor, en wärdig himlens tålk.

Det är den rätta glants, som i en Krona strålar:
 Det andra stenet, som, för stumma ögon, prälar,
 Är blott et skuggewerk, et dwärgsnät och et garn,
 Som, til osägligt ondt, insnärjer lyckans barn.

Den up til Tronen går, i hopp at någon leta,
 Och alla lustar der, förutan tngel, beta,
 Är ingen Kung: han gör et missbruk af den plikt,
 Som följer detta namn, och ger des wälde wigt.

Han byter om den lag, som han wid spiran bunnit:
 Den är, at hafwa sjelf sin swaghet öfwerwunnit:
 Regera sig i alt, och styrra andra så,
 At, i hans lefnad, de den bästa spegel få.

Mån detta kall är lätt? mån dessa plikter dyra,
 At swara för et folk, at land och rike styra,
 Så hastigt fyllas up? Mån något wärf är til,
 Som högre hjelteedgd och styrka fordra wil?

Här tarfwas alt det ljus, som skapadt wett kan win-
 na,
 Och all den högd af dygd, dit människan kan hinna:
 Här bör alt wara stort; ty minsta swaghet här
 Gör dubbel skada, och syns större, än hon är.

En Snäcka kan sig lätt uti sit skal förgömma:
 Hon saknas ej: man kan det kråket snart förglömma:
 En ringa, ofta nog, i nedrighetens wrå,
 Fördöljer sina fel, och kan dock ära få.

Men

Men Solen, som stal ljus åt hela verden verka,
Om hon förmörkad blir, ho skulle det ej märka?
En Kung, som sitter högst, och allas ögon drar,
Des purpur dunkel blir af minsta fläck, den tar.

Th bär en Konung först de sannings grunder dyrka,
Som, i hans svåra fall, ger honom bästa styrka:
För Gudamagten jemnt, i helig wördnad, gå,
Och, med hans lagar, i en nära ening stå.

Han stal ej all sin ro, af yttre nöjen, äga;
Men bästa sällskap, med sit glada samwet, plåga:
Wid denne trösten wahn, han noga waktar sig
För alt, hwad wäcka kan i samwets grunden frig

I gerning lys hans tro, hans rena lefnad wisar,
Att Skaparns dra är det ändemål, han prisar:
Den sin religion, i hjertat intryckt, bär,
Till des beskydd och hägn, wid all ting, redo är.

Hans tapperhet är wahn sin egna lustar dämpa:
Med hjeltmod och kraft, mot retelserna, kämpa;
Th wet hans blod ej af, at någon båtman ha,
När han, mot trolöst folk, i strid och fegd stal dra;

Försigtigheten, midt i faran, honom leder:
Hans goda sak är den, som segerkransen reder:
Mot döden oförsträckt, och trygg i himlens wård;
Hans hjerta stonsamt är; änsönt hans arm är
hård.

När friden, i hans land, sin gylne frukter sprider,
Han ej, i wårdslös ro, förnöter sine tider:
Hans stora omsorg är, at göra landet sält;
Och at hans systemål blir då i werket stält.

Sjelf känner han sit folk, sjelf vill han rätt utdela,
 Att ingen Günstling må, med nådebåfwor, spela:
 Rättvisan är hans lag, och billighet hans råd:
 Förtjenst är alltid trygg, och säker om hans nåd.

Då blir ej någon dygd i tryck och mörker lemnad,
 Och ingen modig last tør resa sig ohämnad:
 Utas sin Kunglighet han prof åt bägge ger:
 Den ene sig belönt, den andre straffad ser.

Hans höghet aldramäst, uti wälgerning, lyser,
 Och ädelmodet är den Kungapragt, han hyser,
 När ofskuld frälsas stal ur orätträsans flör,
 När dygd stal muntras upp, då wisar han sig stor.

Sin myndighet och magt han ej på grymhet bygger;
 Men hwilar, utan wakt, i folkens hjertan, tigger:
 För både hög och låg hans mildhet öpen står,
 Och smickrarn ensam lär, som sig ej wisa får.

Med djupt och moget wett han deras grunder känner,
 Som kring hans sida gå: han wäljer sig ej wänner
 Af dem, som bästa tjenst hans nöjen kunna ge;
 Men dem, hans heder mer, än egen winst, anse.

Han warsamt hör sit ros: han wet, den smickran yr-
 kar,

Sin egen lycka mer, än Kungens ära, dyrkar:
 Den hårda sanning, från alt krus och färga skild,
 I et så dygdigt Hof, är den förnämsta bild.

De fagra nöjen, som kring Tronen hoptals wanka,
 Med deras lust och prätt, då röra minst hans tanka:
 Långt högre känsla han, af glädje, hos sig bär,
 Som sjelf en orsak til så mångaas sällhet är.

Med

Med sådan Gudakraft utrustad och bewäpnad,
En Konung, dygdens frögd och alla lasters häpnad,
Som offrat upp sig sjelf, för himmelens beslut,
Sitt dyra purpur-kall kan wärdigt föra ut.

Äf honom blir et land rått hägnadt, och lycksaligt:
Det goda, han der gör, mångfaldigt och otaligt
Vår många tider frukt: ja! sålt det folk och land,
Som fått en sådan skänk af Gudamagtens hand.

Det går til högsta högd af ära, magt och lycka:
Dygd, arbet, swett och konst inbyggarena syncka:
En stor och wis Regent et sådant folk anför:
De äro grunden, som et Rikes upkomst gör.

Så har du wägat dig, med swag och olärd tunga,
Min säng-Gudiinna, om de stora ämnens stunga,
Som röra Swerges wäl: stäm nu din harpa om,
Och sjung den glade syn, när landets glädje kom.

Temte Sång.

Är afgrund all sin magt, til Swerges ofärd;
När tåta olycks måln den Norste himlen täfte:
Den dyre freden, med Ulrica, saknad blef,
Och ondskan uppenbart sit fräcka wälde dref.

Äf krigets jammier: natt och owäns wapen twingad,
Den ädla Swea såg med snaror sig omringad:
Hon stod på farans spits, när, i et öanableck,
De swarta skyar bröts, och jus ur mörkret geck.

Straxt måste mord och wåld i klyfter sig förgömma,
 Och arghet, i en hast, förslag och konster glömma:
 Försynens starka arm en Prins til Sverige för,
 I hwilkens dyra namn all tordöns blirt uphör.

Som, efter regn och storm och nattens dimmor falla,
 När donder, eld och brak, ur tjocke målnen, falla,
 En prägtig morgon-rand går up på himlens hus,
 Begynner dagen, och förnyar lif och hus.

Så kom wår Adolf hit, at hjelp och glädje båda:
 Wi singo, i hans hand, det dyre teket ståda,
 Som förde landet frid: han bar en oljowist
 Af et behjertat mod, at bota all wår brist.

Denighetens fält, der afgrund's alstren bodde,
 Der sjelfwa roten til wår nöd och ofärd grodde,
 I hast man jemnadts såg, och samdrägt's spåde strå
 Sin hufwud sticka upp, och någon trefnad få.

Han blef, med frögde-rop och almän glädje, hållad:
 Och Swea redan ser sig, i hans händer, frälsad,
 Då himlen, än mer blid, fördröer hennes hopp:
 En dubbel glädje: Sol i Norden rinner op.

En ny Ulrica, som, i alla sinnen, tänder
 Den tröst, som detta namn i Swenske hjertan sänder:
 Som, redan långlig tid, i Sverige helgad är,
 Och, under Kronors glans, en stor betydning bär.

Hon kommer, landets frögd och hulda Mor at blifwa:
 Dygd, skönhet, gudarwett des dyra lif omgifwa:
 De rare snillen och olyckans usle rof,
 Af hennes stora själ, ha redan nåde-prof.

Nu börjar Swea rätt, at på sin upkomst tänka:
Hon ser det stora Bar i dygd, wid Tronen, blänka,
Sin wälsfärds blommor gro, sin fordnas faror fly,
När snälla ryktet kom uti en högblå sky?

Det hade, i sin hand, et gyllend horn at föra,
Som det, på långlig tid, ej fått i Sverget röra:
Det ropte: Swea säll, också sin röst utgöt:
Du har en infödd Prins, en GUSTAF i dit stöt.

Med tusend frögderop blef ryktets tal beswaradt,
At Swea aldrig än sin glädje mer förklarar:
Hon lopp, at taga mot sin dyra sálhets pant,
Och all sin trygghet, wid hans spåda armar, bandt.

Hon ser sin' Hjeltars blod i denna Prinsens leder:
De fordnas Rungars frägd, sin egen gamla heder,
Hon tycker wära upp å nyo, med hans år,
Och, i hans dyra lif, sin sälla framtid spår.

För den, som werden styr och jordekloten wänder,
Hon kastar sig i suck, hon säger: af din händer,
Jag tar den dyra stånd: fulborda nu dit werk.
Och, til dit stora mål, hans själ och krafter stärk:

Bered du honom sjelf, at dina råd utföra,
En wärdig Konung bli, och mig lycksalig göra.
Den Högstie hennes bön, med milda ören, hör:
För himla-magter han sin wiljas lbud kungör.

Han talte til de ljus, som kring om Tronen brinna,
De samma dygder, som af honom sjelf uprinna:
Gån mine barn, sad' han, til jordens låga rund,
Och dran et osält land utur des olycks grund.

En Prins har Sverget fått, på den des lycka väger:
Uti hans spåda själ bereden Edra läger.

De Himla-andar straxt, med kraft af högden, gå,
At, kring om GUSTAFS lit, sin' klara strålar slå.

I hvit och himmelsk drägt den rena sanning lystes
Hon bar ej minsta fläck och ingen färga bystes:

Et ljus, af ewigt sten, hon förde i sin hand:

En Seger, Palm derwid, som trotsad' död och
band.

Rådträdigheten jemt sin gerning syntes foga:

I billighetens spår hon följde tätt och noga:

All plikt hon måtte af, all rätt hon tog i akt:

Hon hade lön och straff i följe, til sin wakt.

Religionen i en blodig mantel tänder,

Et andligt röfwerk hon bär på sina händer:

Den Högstes lag man, i des hjerta, strefwen såg,

Och hennes ankar fast på himlagrunden låg.

En öfswad måtlighet, wid sidan, henne följade,

Den samwets frideus glans, och ofskulds täcken höljade:

Hon, med sin trygga fot, på snöda lustar gick:

Allt nöje smak och art af hennes wäsend feck.

Försiktigheten, af en himmelsk stråla ledder,

Med warsamhetens staf och många råd förfedder,

En tidens Carta hon, i wiså handen, drog,

Och all des wärellopp i ögnamärke tog.

Med oförfäradt bröst, det intet welkligt rörde,

Gest tapperheten, som, i modig upsyn, förde

En eld, en hjeltetraft, den alla faror bröt:

En himmelsk stöld hon bar, som aldrig styrka tröt.

I lina kläder sågs warfunsambeten blida:
Hon förde gismildhet och nåde wid sin sida:
Med utsträckt armar och med mildt och öppet bröst,
De mötte uselt folk, och delte armom tröst.

Kring desse Gudabarn sig alla dygder samla,
Och himlawäsend' fler i deras följe wanka:
Ljus, styrka, wishet, mod sig blanda hwar om an;
Med den fördolda kraft, som hjertan winna kan.

I ljusa stigar de sin fart åt jorden wända:
Bland människornas hóp de woro litet kända:
I Sweas Hufwudsäl, just der Ulrica satt,
De gingo in, at se den anförtrödde Skatt.

Wid Adolfs sida, och med Gustaf i sit stöte,
Hon sprang, af glädje, upp, för detta himlamöte:
Hon kände dem igen: Gudinnor, sade hon,
Så älsken I så högt min Prins och Swerges
Eron:

Jag wördar än den lag, I för mit hjerta wälte:
Säg denne, sade hon, i det hon öfverräckte
Båd sin och Swerges Son, åt samma Gudatropp,
Som henne äfwen har så wärdigt fostrat opp.

I alla dygders famn den dyre Gustaf lände:
En himlaflarhet de, uti hans sál, uptände:
Hans willa öfwiad blef, at älska deras bud,
Och lå sin höghet i den rätta ärans strud.

De stade-andar, som, wid hofwen, gern triswas,
Af denne Gudamagt, man såg i hast fördriswas:
Ifrån hans öron straxt den fina smickran språng;
Och sannings rena språk kom då i bruk och gång.
Han

Han lär nu strart sin plikt, med Kunganamnet, stafwa:
 För Tronen möda, men ej fåfängt tycke, hafwa:
 Han kallas Cronans Prints, han nämnes Hög och
 Stor:

Det är, at Swerges wål uppå hans dygd beror.

Sjelf lär Han känna sig, och, i sit hjerta, weta,
 At Han är människa, fast Han bör Konung heta:
 Han trampar då ej hårdt uppå sit eget blod:
 Han tror sig fela, och ej drunknar i sit mod.

För wållust får Han sty, til hennes gift en leda:
 Wett, menlöshet och konst Hans tidsfördrif bereda:
 Hans kropp sig hårdar, och Hans sinne krafter får:
 Hans böjelse och drift til intet nedrigt går.

Swad högt och ädelt är, det drar Hans kärleks låga,
 När GUD och dygden den förnämligast fått åga:
 Den trogna Swea, om Hans hjerta, närmast är,
 Och, öfwer jordiskt alt, Han håller henne kär,

Så wäxer Gustaf upp, til Incka för sit Rike,
 At bli en landets Far, Gustavers wärde like:
 Så segrar dygden, och i hwars mans hydda bor:
 På Tronen är hon störst: och det gör Swerges Flor.

